

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATI (HİKÂYE VE ROMAN)

MODERNİZMİ ESAS ALAN ESERLER

MODERNİZMİ ESAS ALAN ESERLER

- Modernizm; yerleşik ve alışılmış olanı yeni olana tabi kılma, geleneksel olanı yeni olana uydurma eğilimi ve düşünce tarzıdır.
- “Şimdi, yeni başlayan” anlamına gelen modernizm, Batı’da 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştır.
- Modernizmin ortaya çıkmasında I. ve II. Dünya Savaşlarının insanlık üzerindeki yıkıcı etkileri büyük rol oynamıştır.
- Öncülüğünü Batı’da F. Kafka, A. Camus, J. P. Sartre, James Joyce, Virginia Woolf, Marcel Proust, Robert Musil, Joseph Conrad gibi yazarların yaptığı anlayış, 1940’lı-50’li yıllardan sonra Türk edebiyatını da etkilemeye başlamıştır.
- Sanatsallığa, tekniğe, kurgulama yöntemine, dilin kullanımına, biçime büyük önem verilmiş, **geleneksel anlatım ve yapı** reddedilmiştir.
- **Alegorik anlatım** öne çıkmış; sanatlı, şiirsel, çok katmanlı, çağırışma ve yoruma açık bir üslup benimsenmiştir.
- Olay anlatımında neden-sonuç ilişkisi ortadan kalkmış; roman ve hikâyenin, en baştan başlamak ve belirli bir sonla bitmek zorunluluğuna son verilmiştir.
- Kişilerin psikolojik özellikleri öne çıkarılmış; bireyin kendisiyle ve hayatla ilişkisi, bunalımları ve toplumla çatışmaları anlatılmıştır.
- İnsanın karmaşık bir varlık, yaşamın ise çok boyutlu ve kavranmasının zor olduğu savunulmuştur.
- **Bilinç akışı, iç konuşma (monolog), iç diyalog ve leitmotif** gibi teknikler kullanılmıştır.
- Tarih yerine **mitolojiye, efsanelere, mistisizme, nihilizme (hiççilik), fanteziye** yönelinmiştir.
- Somut gerçeklik yerine **soyut gerçeklik** önem kazanmıştır.
- Diyaloglara ve hikâye etmeye pek fazla yer verilmemiştir.
- Modernizmde varoluşçuluktan etkilenilmiştir çünkü varoluşçuluğa göre, dünyadaki diğer varlıklardan farklı olarak birey kendi özünü arar, bu bakımdan birey yaşadığı toplumla da çatışır.

NOT

POSTMODERNİZM VE POSTMODERN ROMAN

- Modernizm Batı’da 20. yüzyılın başında, postmodernizm ise modernizmin bir uzantısı olarak 20. yy’ın ikinci yarısında ortaya çıkmıştır.
- Postmodernizm, “sonra” anlamındaki “post” ön ekiyle “modern” kelimesinin birleşimiyle oluşturulmuş bir kelimedir. Türkçe karşılığı, “modernizm sonrası” ya da daha yaygın kullanımıyla “modernizm ötesi”dir. Modernizm “şimdi, yeni başlayan” anlamındadır; postmodernizm ise “modernizmden sonra gelen, modern sonrası” anlamına gelmektedir.
- Çıkış noktasını modernizmin sorgulanması, modernizmin aşılması düşüncesi oluşturur. Yani postmodernizm, ana ilkelerini modernizmden almış, modern roman üzerinde kurulmuştur.
- Dili bir amaç olarak gören postmodern romanda dile oynama, dilin olanaklarını sonuna kadar kullanma öne çıkmıştır.
- Olay anlatmak değil, olayın yarattığı izlenimleri, duyguları anlatmak amaçlanmıştır; bu da “karamsarlık, yalnızlık, bunalım, gerçek arayışı” gibi duyguların ağırlık kazanmasına neden olmuştur.
- Metnin doğru ve mutlak bir yorumu yoktur, okur sayısı kadar yorum vardır; aynı şekilde metin birden fazla sonla bitirilebilir.
- Yazar, anlatımın bir kurmaca olduğunu okura hissettirir; okurla konuşur ve anlatının bir hayal ürünü olduğunu vurgular.
- Kolaj, üstkurmaca, metinler arasılık, pastiş gibi anlatım tekniklerinden sıklıkla yararlanır.

NOT

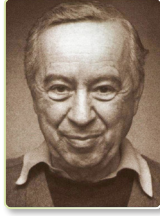
Türk edebiyatında modernizmi esas alan başlıca yazarlar:

- Modernizm, Türk edebiyatında Oğuz Atay’ın *Tutunamayanlar* romanıyla görülür. *Tutunamayanlar*’ın ardından Yusuf Atılgan’ın *Anayurt Oteli*, Ferit Edgü’nün *Hakkari’de Bir Mevsim*’iyle modernist ilk ürünler verilmeye başlanır.
- 1980’lerden günümüze ise Latife Tekin *Sevgili Arsız Ölüm*, Nazlı Eray *Ay Falcısı*, Bilge Karasu *Gece*, Orhan Pamuk *Kara Kitap*, *Yeni Hayat* eserleriyle modernist edebiyatın öncülüğünü yaparlar.
- Ayrıca Sait Faik Abasıyanık, Adalet Ağaoğlu, Vüsat O. Bener, Pınar Kür, Füruzan, İnci Aral, Adnan Özyalçın, Orhan Duru, Leyla Erbil, Ayla Kutlu, Tomris Uyar, Nezihe Araz, Nezihe Meriç, bDemir Özlü, Sevgi Soysal, İhsan Oktay Anar, Yekta Kopan, Rasim Özdenören, Mustafa Miyasoğlu gibi sanatçılar da yapıtlarında modernist öğelere ağırlık vermişlerdir.

MODERNİZMİ ESAS ALAN YAZARLAR

YUSUF ATILGAN (1921-1989)

- Sanat hayatına şiirle başlamış, sonradan öykü ve romana yönelmiştir.
- Yapıtlarında modernizmin insan ruhunda açtığı yaraları, bireyin yalnızlığı ve **psikolojik yabancılaşmayı** gözlemlerinden yararlanarak anlatmıştır.
- Kendini arayan, sorgulayan, tutunamayan bireyleri; aşk, yabancılaşma, yalnızlık ve kaçış temalarını özenli bir dille işlemiştir.
- Varoluşçuluktan etkilenmiş; bilinç akışı, diyalog, iç monolog gibi teknikleri kullanmıştır.
- **Aylak Adam** romanı ile 1958'de Yunus Nadi Roman Ödülü'nü almıştır.
- **Anayurt Otel** adlı romanı Ömer Kavur tarafından 1987 yılında sinemaya aktarılmıştır.

Eserleri

Roman: Aylak Adam, Anayurt Otel, Canistan

Hikâye: Bodur Minareden Öte, Eylemci (Bütün Öyküleri)

Çocuk kitabı: Ekmek Elden Süt Memeden

Oyun: Çıkış Gecesi

Aylak Adam'da varoluşunu bir türlü gerçekleştiremeyen bu yüzden birey olamayan, yani kimliksiz C.'nin bunalımları ve bir yıl boyunca, dört ayrı mevsimde başından geçenler anlatılmıştır.

Anayurt Otel'nde Manisa'daki Anavatan Otelinin Zebercet adlı kâtinin ruhsal dünyası üzerinde durulmuştur.

SAİT FAİK ABASIYANIK (1906-1954)

- Edebiyata şiirle başlamış, daha sonra hikâyeye yönelmiş, Bursa'da öğrenciyken ilk hikâyesi **İpekli Mendil**'i 1925 yılında yazmıştır.
- **Uçurtmalar** adlı hikâyesi ise 1929'da *Milliyet* gazetesinin sanat sayfasında yayımlanmıştır.
- **Modern Türk öykücülüğünün öncüsü** kabul edilen sanatçı, klasik öykü (Maupassant tarzı) tekniğine karşı **durum öykücülüğünü (Çehov tarzı)** öne çıkarmış.
- **"İstanbul öykücüsü"** olarak tanınmıştır.
- Hikâyelerinde çoğunlukla sanat kaygısından uzak, oldukça sıcak, içten, yer yer argolu, şiirsel bir dil kullanmıştır.
- Hikâyelerinin mekânını çoğunlukla yaşamını geçirdiği **Burgazada, mahalle kahveleri, kent sokakları** gibi yerler oluşturmuştur.
- Eserlerinde **İstanbul'u, denizi, küçük sıradan insanları, yoksulları, avareleri, aylakları, serserileri, balıkçıları** işlemiştir.
- Çağdaş edebiyata katkılarının dolayısıyla 1953'te Amerika'da Uluslararası Mark Twain Derneği "onur üyeliğine" seçilmiştir.

Eserleri

Hikâye: Sarnıç, Semaver, Alemdağ'da Var Bir Yılan, Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Son Kuşlar, Havada Bulut, Şahmerdan, Kumpanya, Havuz Başı, Az Şekerli, Tüneldeki Çocuk, Balıkçının Ölümü - Yaşasın Edebiyat, Suyu

Roman: Medarı Maişet Motoru, Kayıp Aranıyor, Birtakım İnsanlar

Röportaj: Mahkeme Kapısı

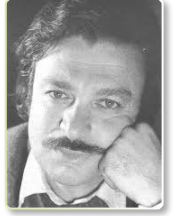
Semaver, Sait Faik Abasıyanık'ın 1936'da yayımladığı, toplam on dokuz ayrı hikâyeden oluşan eserdir. Kitaba adını veren ilk hikâyede, İstanbul'da Halıcıoğlu'ndaki bir fabrikada çalışan işçi Ali'nin, annesiyle geçirdiği mutlu günleri anlatılmaktadır.

Kayıp Aranıyor'da eski bir konsolos kızı olan Nevin'in, aradığı mutluluğu kocasında da büyük ümit bağladığı Balıkçı Cemal'de de bulamaması ve her şeyi terk edip kayıplara karışması konu edilmiştir.

Medarı Maişet Motoru'nun ilk bölümünde, Berber Kir Dimitri, Aylak Ali Rıza, kızı Melek ve diğer çocukların hayatı ve Melek'in bir kadın kuaförü olarak yetişmesi; ikinci bölümünde ise üniversite öğrencisi olan Fahri'nin Adapazarı'ndaki günleri üzerinde durulmuştur.

OĞUZ ATAY (1934-1977)

- Cumhuriyet Dönemi'nin önde gelen roman, öykü ve oyun yazarlarındandır.
- Kendisi Türk edebiyatında postmodernizmin öncüsü, ilk romanı **Tutunamayanlar** ise "postmodern romanın ilk örneği" olarak kabul edilir.
- Daha çok, halk-aydın çatışmasını işlemiş, burjuva aydınını alaycı bir tutumla eleştirmiştir.
- **Eleştiri, mizah ve ironiye** başvuran sanatçı, bireylerin iç dünyasını zengin bir roman tekniği, karmaşık ve katmanlı bir dille işlemiştir.
- 1970'te **Tutunamayanlar** romanıyla TRT Roman Ödülü'nü kazanmıştır.

Eserleri

Roman: Tutunamayanlar, Tehlikeli Oyunlar, Bir Bilim Adamının Romanı, Eylembilim (Tamamlanmamış romanı)

Hikâye: Korkuyu Beklerken

Tiyatro: Oyunlarla Yaşayanlar

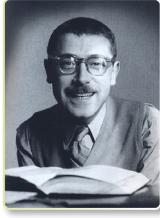
Tutunamayanlar'da intihar eden arkadaşı Selim Işık'ın hayatını araştıran Turgut Özben'in hikâyesinden yola çıkılarak Türk aydınının içinde yaşadıkları toplumla uyumsuzlukları, çağdaş bireyin kendisi ve çevresiyle olan problemleri işlenmiştir.

Tehlikeli Oyunlar'da düşünle gerçek birbirine karışır, Hikmet Benol karakterinden hareketle bireyin iç dünyasındaki problemler ve uyumsuzluğu, bunalımları anlatılmıştır.

Bir Bilim Adamının Romanı'nda yazarın İTÜ'den hocası olan Mustafa İnan'ın hayatı üzerinde durulmuştur. Eser biyografik özellikler taşımaktadır.

BİLGE KARASU (1930-1995)

- Modern-postmodern romanın ve **ben merkezli öykü** türünün Türk edebiyatındaki en önemli isimlerindendir.
- Felsefeci kimliği de olan sanatçı, **soyutlama, çağrışımlar ve simgelerle dolu metinler** yazarken mitolojiye, masallara, tarihsel dönemlere, efsanelere ve fanteziye fazlasıyla yer vermiştir.
- Gece** adlı kitabıyla on yılda bir verilen "Pegasus Ödülü"nü kazanan ilk Türk yazar olmuştur.
- Ölen Adam** adlı çeviri eseri ile 1963'te Türk Dil Kurumu Çeviri Ödülü'nü; **Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı** ile 1970'te Sait Faik Hikâye Armağanı'nı; **Ne Kitapsız Ne Kedisiz** denemesiyle de 1994'te Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü'nü almıştır.

Eserleri

Hikâye: Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı, Troya'da Ölüm Vardı, Göçmüş Kediler Bahçesi, Kısmet Büfesi, Lağımlaranası ya da Be-yoğlu, Susanlar

Roman: Gece, Kılavuz

Deneme-inceleme: Ne Kitapsız Ne Kedisiz, Narla İncire Gazel, Altı Ay Bir Güz

PINAR KÜR (1945-...)

- 17 yaşında ilk oyununu İngilizce olarak yazmış, 1976'da yayımlanan ilk romanı **Yarın Yarın**'la edebiyatçı kimliğiyle okurla buluşmuştur.
- Roman ve hikâyelerinde aşk, iktidar ilişkileri, cinsellik, kadın, cinayet gibi konuları işlemiştir.
- Her roman ve hikâyesinde bilinç akışı, iç monolog gibi farklı bir anlatım biçimi denemiştir.
- Hemen her romanında kadın sorunlarına değinmiştir.
- Asılacak Kadın** ve **Yarın Yarın** kitapları sinemaya uyarlanmıştır; **Akış Olmayan Sular** hikâye kitabı da 1984'te Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanmıştır.

Eserleri

Roman: Yarın Yarın, Küçük Oyuncu, Asılacak Kadın, Bitmeyen Aşk, Bir Cinayet Romanı, Sonuncu Sonbahar, Sadık Bey

Hikâye: Akış Olmayan Sular, Bir Deli Ağaç, Hayalet Hikâyeleri, Cinayet Fakültesi

Söyleşi: Aşkın Sonu Cinayettir

Yarın Yarın'da varlıklı bir çevreden gelen ve mutsuz bir evlilik geçirmiş olan bir genç kadınla (Şeyda) yine aynı çevreden radikal sol örgütlere katılmış bir gencin (Selim) 12 Mart darbesi çevresinde bu-luşan yaşamları öykülemiştir.

ORHAN PAMUK (1952-...)

- Yazmaya 1970'lerde şiirle başlamış, sonra roma-na yönelmiş, 1982'de ilk romanı **Cevdet Bey ve Oğulları**'nı (1979'da **Karanlık ve Işık** adıyla yazılmıştır.) yayımlamıştır.
- Türk edebiyatında postmodern romanın en ba-sarıli temsilcilerindendir.
- Kapalı ve sembolik bir anlatımı** benimsemiş, ku-surlu ve özensiz bir dil kullanmıştır.
- Deneyisel bir yazardır; hemen her romanında biçim denemeleri yapmış, farklı türlerde romanlar yazmıştır.
- Daha çok aydın kesimi, Doğu-Batı sorunsalını, kimlik bunalımını, İstanbul'u, gelenek-modernlik ilişkisini ve yalnızlık, yabancılaşma, baba-oğul ilişkisi gibi bireysel konuları anlatmıştır.
- Cevdet Bey ve Oğulları** romanıyla 1983'te Orhan Kemal Roman Ödülü'nü, **Sessiz Ev** romanıyla 1984'te Madaralı Roman Ödülü'nü, **Gizli Yüz** adlı senaryosuyla 1991'de Antalya Altın Portakal Film Festivali En İyi Senaryo Ödülü'nü almıştır.
- 2006'da **Nobel Edebiyat Ödülü**'nü alan ilk Türk yazardır.

Eserleri

Roman: Cevdet Bey ve Oğulları, Benim Adım Kırmızı, Sessiz Ev, Beyaz Kale, Kara Kitap, Masumiyet Müzesi, Kar, Yeni Hayat, Ka-famda Bir Tuhafılık, Kırmızı Saçlı Kız

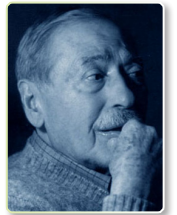
Hikâye: Ben Bir Ağacım

Söyleşi-deneme-anı: Öteki Renkler, İstanbul: Hatıralar ve Şehir, Babamın Bavulu

Benim Adım Kırmızı'da Osmanlı ve İran nakkaşlarını, Batı dışındaki dünyanın görme ve resmetme biçimlerini bir aşk ve aile romanının entrikasıyla hikâye ederek anlatmıştır.

VÜS'AT O. BENER (1922-2005)

- Edebiyata öykü ile başlayan, roman ve tiyatro ile devam eden sanatçının **Manzumeler** adlı bir de şiir kitabı bulunmaktadır.
- Eserlerinde daha çok, bireyin iç dünyasını, ken-dini sorgulamasını, yaşadığı yabancılaşmayı, ça-tışmalarını, korku ve kaygılarını yer yer dönemin toplumsal olaylarına da yer vererek anlatmıştır.
- İhlamur Ağacı** oyunu ile 1963'te Türk Dil Kurumu Tiyatro Armağanı'nı; **İpin Ucu** oyunu ile 1980'de Abdi İpekçi Tiyatro Armağanı'nı; **Siyah-Beyaz** hikâyesiyle de 1993'te Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü ve Sedat Simavi Vakfı Ödülü'nü kazanmıştır.
- Dost** hikâyesiyle 1950 *New York Herald Tribune* ve *Yeni İstanbul* gazeteleri Dünya Hikâye Yarışması'nda üçüncülük ödülünü kazanmıştır.

Eserleri

Roman: Buzul Çağının Virüsü, Bay Muannit Sahtegi'nin Notları

Hikâye: Dost, Yaşamaz, Siyah-Beyaz, Mızıkalı Yürüyüş, Kara Tren, Kapan

Tiyatro: İhlamur Ağacı, İpin Ucu

FÜRUZAN (1932-...)

- Edebiyata hikâye türü ile başlamış, ilk hikâye kitabı *Parasız Yatılı* ile adını duyurmuştur.
- Roman ve hikâyelerinde anne-kız ilişkilerini, yalnız kadınları, yoksul çocukları, Almanya'daki Türk işçilerinin sorunlarını ve yurt özlemlerini sıca ve yalın bir dille anlatmıştır.
- 1972'de *Parasız Yatılı* ile Sait Faik Hikâye Ödülü'nü, 1975'te *47'liler* romanı ile TDK Roman Ödülü'nü kazanmıştır.

Eserleri

Roman: 47'liler, Berlin'in Nar Çiçeği

Hikâye: Parasız Yatılı, Sevda Dolu Bir Yaz, Benim Sinemalarım, Geçenin Öteki Yüzü, Kuşatma, Gül Mevsimidir, Haraç

Gezi-röportaj: Yeni Konuklar, Balkan Yolcusu, Ev Sahipleri

Tiyatro: Redife'ye Güzelleme, Kış Gelmeden

*Berlin'in Nar Çiçeği*nde, iki çocuk yetiştiren ancak hayatının sonunda yalnız kalan yaşlı Alman kadın Frau Elfriede Lemme ile apartman komşusu Türk ailenin dostluğunu konu edinmiştir.

47'liler, Füruzan'ın ilk romanıdır. Romanda 1968 öğrenci hareketleri ve 12 Mart Dönemi konu alınmıştır. Eser adını, çoğu 1947 doğumlu olan gençlerin doğum yılından almıştır.

ADALET AĞAOĞLU (1929-...)

- Edebiyata tiyatro eleştirisiyle girmiş; roman, hikâye, oyun, deneme gibi türlerde ürünler vermiştir.
- Türk toplumundaki siyasal ve sosyal değişimi daha çok, "kadın penceresi"nden anlatmıştır.
- Çoğunlukla aydınların problemlerini ve ilişkilerini işlediği romanlarında egemen ideolojinin bunalttığı küçük burjuva kökenli insanların açmazları üzerinde durmuştur.
- *Üç Oyun*'la 1974'te Türk Dil Kurumu Tiyatro Ödülü'nü; *Yüksek Gerilim* öyküsüyle 1975'te Sait Faik Hikâye Armağanı'nı; *Bir Düşün Gecesi* romanıyla 1979'da Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü'nü, 1980'de de Orhan Kemal Roman Armağanı'nı kazanmıştır.

Eserleri

Roman: Dar Zamanlar Üçlemesi (Ölmeye Yatmak, Bir Düşün Gecesi, Hayır...), Fikrimin İnce Gülü, Romantik Bir Viyana Yazı, Ruh Üşümesi, Yazsonu, Üç Beş Kişi, Dert Dinleme Uzmanı

Hikâye: Yüksek Gerilim, Sessizliğin İlk Sesi, Hadi Gidelim, Hayatı Savunma Biçimleri

İNCİ ARAL (1944-...)

- Yazmaya öykü ile başlamış, ilk öykü kitabı *Ağda Zamanı* ile 1980'de Akademi Kitabevi Başarı Ödülü'nü alarak adını edebiyat çevrelerine duyurmuştur.
- Kadın-erkek arasındaki algılama farklılıklarını, yalnızlık, iletişimsizlik, evlilik, ölüm, cinsellik, bağlılık ve özgürlük sorunlarını işlemiştir.
- Romanlarındaki en önemli tema bütün sorunların kaynağı olan ve her tür ilişkide varlığını gösteren "iletişimsizlik"tir.
- 1992'de *Ölü Erkek Kuşlar* ile Yunus Nadi Roman Ödülü'nü, 2002'de *Mor* ile Orhan Kemal Roman Armağanı'nı almıştır.

Eserleri

Roman: Yeni Yalan Zamanlar Üçlemesi (Yeşil, Mor, Safran Sarı) Ölü Erkek Kuşlar, Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm, İçimden Kuşlar Göçüyor, Taş ve Ten, Sadakat, Şarkını Söylediğin Zaman

Hikâye: Ağda Zamanı, Kıran Resimleri, Gölgede Kırk Derece, Uykusuzlar, Sevginin Eşsiz Kışı, Ruhumu Öpmeyi Unuttun

Deneme-anı-söyleşi: Anlar İzler Tutkular, Yazma Büyüsü, Unutmak

NAZLI ERAY (1945-...)

- 1959'da henüz ortaokuldayken yazdığı *Mösyö Hristo* adlı öyküyle yazın dünyasına girmiştir.
- Türk edebiyatında **büyülü gerçekçiliğin ve fantastik türün** öncülerindendir.
- Fantastik gerçekçiliğin etkisiyle eserlerinde zaman ve mekân belirsizdir.
- "Ben" merkezli bir anlatım kullanan sanatçı, romanlarında kişiliğini gizlememiştir.
- 1988'de *Yoldan Geçen Öyküler* ile Haldun Taner Öykü Ödülü'nü, 2002'de *Aşkı Giyinen Adam* ile Yunus Nadi Ödülü'nü almıştır.

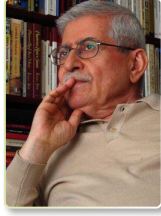
Eserleri

Roman: Aşkı Giyinen Adam, Pasifik Günleri, Ay Falcısı, Elyazması Rüylar, Ayışığı Sofrası, Sis Kelebekleri, Beyoğlu'nda Gezersin, Orphee, Deniz Kenarında Pazartesi, Arzu Sapağında İnecek Var, Yıldızlar Mektup Yazar, Uykü İstasyonu, Örumceğin Kitabı, İmparator Çay Bahçesi, Âşık Papağan Barı

Hikâye: Yoldan Geçen Öyküler, Ah Bayım Ah, Geceyi Tanıdım, Kız Öpme Kuyruğu, Hazır Dünya, Eski Gece Parçaları, Aşk Artık Bura da Oturmuyor, Kuş Kafesindeki Tenor

RASİM ÖZDENÖREN (1940-...)

- Edebiyata 1957'de *Varlık*'ta çıkan *Akarsu* hikâyesi ile başlamış, ilk hikâyelerini *Hastalar ve Işıklar*'da toplamıştır.
- İslami bir bakışla olay ağırlıklı metinler yazan sanatçı, hikâyelerinde daha çok, değerlerinden koparılmış ve modern kentlerin varoşlarında kısıtlanmış insanların sorunlarını, kültürel yabancılaşmayı, başkaldırıyı, modernleşmeyi, tasavvufu ve aşkı işlemiştir.
- Eserlerinde "bilinç akışı", "iç monolog" gibi modern tekniklere de yer veren yazar; alegorinin, devrik cümlelerin, yöresel ağızlardan deyim ve kelimelerin yer aldığı şiirsel bir dil kullanmıştır.
- *Denize Açılan Kapı* adlı kitabıyla 1984'te Türkiye Yazarlar Birliği Hikâye Ödülü'nü; *Ruhun Malzemeleri* adlı deneme kitabıyla da 1987'de Türkiye Yazarlar Birliği Deneme Ödülü'nü almıştır.
- *Çözülme* ve *Çok Sesli Bir Ölüm* hikâyeleri televizyona uyarlanmış, *Çok Sesli Bir Ölüm*'ün film uyarlaması Uluslararası Prag TV Filmleri Festivalinde Jüri Özel Ödülü'nü kazanmıştır.

Eserleri

Roman: Gül Yetiştiren Adam

Hikâye: Çok Sesli Bir Ölüm, Hastalar ve Işıklar, Çözülme, Denize Açılan Kapı, Çarpılmışlar, Kuyu, Hışırtı, Ansızın Yola Çıkmak, Toz, İmkânsız Öyküler

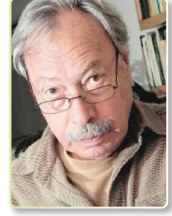
Deneme: Kafa Karıştıran Kelimeler, Red Yazıları, Yumurtayı Hangi Ucundan Kırmalı, Ruhun Malzemeleri, Destanlar ve Işıklar, İki Dünya, Yaşadığımız Günler, Yeni Dünya Düzeninin Sefaleti, Acemi Yolcu, Ben ve Hayat ve Ölüm, İpin Ucu, Kent İlişkileri, Köpekçe Düşünceler, Yüzler, Eşikte Duran İnsan, Aşkın Diyalektiği, Düşünsel Duruş...

Çeviri: Hayvan Çiftliği / George Orwell, İslam'da Devlet Nizamı/ Mevdûî, İslam Devletinde Mali Yapı Ekonomi / S. A. Sıddıkî

Gül Yetiştiren Adam'da dindar kimliği olan kahramanın modernleşme ve Batılılaşma karşısında kendi değerlerine sadık kalma çabası anlatılır.

FERİT EDGÜ (1936-...)

- Yazın hayatına şiirle başlamış, ilk şiiri 1952'de *Kaynak* dergisinde yayımlanmış, sonra öykü ve romana yönelmiş, resim eleştirileri ve denemeleriyle de ün yapmıştır.
- Varoluşçuluktan etkilenip uyumsuz bireyin sorunlarına eğilmiştir.
- Özellikle *Do Sesi*'nde minimal öykünün örneklerini vermiştir.
- Yapıtlarında *anti-kahraman denen karakterler* ön planda olan sanatçının öykülerinde hayvanlar da bir karakter olarak yer almıştır.
- *Bir Gemide* kitabıyla 1979 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Ders Notları*'yla 1979 TDK Deneme Ödülü'nü, *Eylülün Gölgesinde Bir Yazdı* adlı romanıyla 1988 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü alan sanatçının *O* adlı romanı "*Hakkari'de Bir Mevsim*" adıyla ve Onat Kutlar'ın senaryosuyla sinemaya uyarlanmıştır.

Eserleri

Roman: Eylülün Gölgesinde Bir Yazdı (uzun öykü), Kimse, O/Hakkari'de Bir Mevsim

Hikâye: Kaçkınlık, Bozgun, Av, Bir Gemide, Çılgılık, Ressamın Öyküsü, Binbir Hece, Doğu Öyküleri, Do Sesi

Şiir: Ah Min-el Aşk

Deneme: Ders Notları, Yazmak Eylemi, Şimdi Saat Kaç

NEZİHE MERİÇ (1925 - 2009)

- Cumhuriyet Dönemi'nin ilk kadın yazarlarından olan sanatçı, roman, tiyatro ve çocuklara yönelik kitaplar da yazmış olmasına rağmen *hikâyeci kimliği* ile tanınmıştır.
- *Durum hikâyeleri* yazan sanatçı, bilinç akışı, iç monolog gibi modern anlatım tekniklerini kullanmıştır.
- Kadınların iç dünyalarını, çeşitli sorunlarını ve varoluşçuluğun etkisiyle yalnızlık temasını şiirsel bir dille işlemiştir.
- 1970'li yıllardaki siyasal sorunlar, çocuk sorunları, aşk, özgürlük, yaşama sevinci, 12 Mart öyküleri, kuşak çatışması, yoksulluk ve göç gibi konular üzerinde durmuştur.
- İlk romanı *Korsan Çıkmazı* ile 1962'de Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü; *Bir Kara Derin Kuyu* ile 1990'da Sait Faik Hikâye Armağanı'nı; *Yandırma* öykü kitabıyla 1998'de Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü, 2007'de ise Mersin Kenti Edebiyat Ödülü'nü almıştır.

Eserleri

Roman: Korsan Çıkmazı, Alacacere, Boşlukta Mavi

Hikâye: Topal Koşma, Yandırma, Bir Kara Derin Kuyu, Bozbulanık, Menekşeli Bilinç, Gülün İçinde Bülbül Sesi Var, Çisenti, Dumanaltı

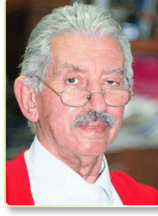
Tiyatro: Sular Aydınlanıyordu, Sevdican, Çın Sabahta

Anı: Çavlanın İçinde Sessizce

Çocuk Kitabı: Alagün Çocukları, Küçük Bir Kız Tanıyorum (7 kitap), Dur Dünya Çocukları Bekle, Ahmet Adında Bir Çocuk

ORHAN DURU (1933-2009)

- Yazın yaşamına lise yıllarında şiirle başlamış, bir süre sonra öyküye yönelmiş, ilk öyküsünü 1953'te *Küçük Dergi*'de yayımlamıştır.
- **"Bilim kurgusal öykü" türünün Türkçedeki ilk özgün örneklerini vermiş**, bu sözcüğü Türkçeye kazandırmıştır.
- Eserlerinde **mizaha ve ironiye de yer veren** yazar, bazen sadece bilim kurgu öyküsü oluşturmuş bazen de bu türün sadece kimi olanaklarını kullanmıştır.
- Özellikle *Şişe, Bir Büyülü Ortamda* ve *Fırtına* adlı eserlerinde gerçeküstü anlatımın olanaklarından yararlanmıştır.
- Yer yer kara mizah ögesinin öne çıktığı öykülerinde toplum psikolojisinin topoğrafyasını çıkarmıştır.
- *Ağır İşçiler* adlı öyküsüyle 1970 TRT Sanat Ödülleri Yarışması'nda Başarı Ödülü kazanmıştır.

Eserleri

Hikâye: Birakılmış Biri, Denge Uzmanı, Ağır İşçiler, Yoksullar Geliyor, Şişe, Bir Büyülü Ortamda, Sarmal, Yeni ve Sert Öyküler, Fırtına, Kızı, Küp, Düşümde ve Dışında

Tiyatro uyarlaması: Durdurun Dünyayı İnecek Var (Antony Newley ve Leslie Bricuss'tan), Sınırdaki Ev (Slawomir Mrozek'ten), Üzbük Baba (Alfred Jarry'nin "Kral Übü"sünden)

Anı: O Pera'daki Hayalet

Deneme: Kıyı Kıyı Kent Kent (Mavi Gezi), Hormonlu Kafalar, Durgun ve İşsiz, Öykü Yazmanın Sırları

Çeviri: Sierra Madre'nin Hazineleleri, Gizli Tarih, Çağdaş Fizik'te Doğa, Dünya Batıyor mu?, Amerika

LEYLA ERBİL (1931-2013)

- İlk hikâyesi *Uğraşsız* 1956 yılında *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*'nde yayımlanmıştır.
- Kendinden önce yerleşmiş olan yazın akımlarına bağlı kalmayıp yeni bir biçim geliştirmiştir.
- Türk edebiyatında anormal/deli olarak nitelenen karakterlerin bilincini içeriden yansıtmayı denediği, **dil bilgisi kuralları ve noktalama işaretlerini altüst ettiği aykırı diliyle**, bu kuşak içinde sivri bir yazar olmuştur.
- İlk kitabı *Hallaç*'tan (1960) itibaren kadın sorunlarını gündemine almıştır.
- Erbil'in karakter kadrosunun çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır ve önemli bir kısmı eğitilmiş, orta ya da üst sınıfa mensup, entelektüel, sol siyasi kanatta yer alan, muhalif kadınlardır.
- Cümleye büyük harfle başlamama, noktalama işareti olarak virgüllü ünlem, virgüllü soru, üç virgül, üç virgüllü ünlem ve üç virgüllü soru işareti gibi kendine özgü kullanımları vardır.
- 2000-2001 yılı Edebiyatçılar Derneği Onur Ödülü'nü almış, 2002 yılında ise PEN Yazarlar Derneği tarafından Nobel Edebiyat Ödülü'ne ülkemizden aday gösterilen ilk kadın yazar olmuştur.

Eserleri

Roman: Tuhaf Bir Kadın, Cüce, Karanlığın Günü, Mektup Aşkları, Üç Başlı Ejderha, Tuhaf Bir Erkek, Kalan

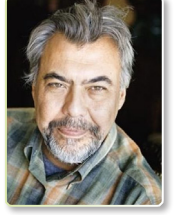
Hikâye: Hallaç, Gecede, Eski Sevgili

Tuhaf Bir Kadın yaklaşık 1950-70 arasındaki bir dönemin anlatısıdır. Yaşadığı kalıpları kırmak ve değiştirmek isteyen bir genç kızın aile ve arkadaş ilişkileri çerçevesinde anlatılan öyküsünde, sınıflar, değer yargıları ve aydın yanılgıları da sorgulanmıştır.

Cüce adlı romanında yazar, tanık olduğu olayların acı ve ironik eleştirisini bir fotoğrafçı tarafsızlığı ile yansıtmaya çalışmıştır.

İHSAN OKTAY ANAR (1960-...)

- Edebiyata öyküyle giriş yapan yazar, ilk öyküsü *Kâfirler İçin Apologya*'yı 1985 yılında *Morkö-pük* dergisinde yayımlamıştır.
- Öyküden sonra romana yönelen sanatçı, 1995'te ilk romanı *Puslu Kıtalar Atlası*'nı yazar.
- Tarihî, dinî ve kültürel kaynaklara sık sık göndermelerde bulunduğu eserleri, **alegorik nite-likte ve pek çok küçük hikâye etrafında** örülmüş büyük bir roman biçimindedir.
- "Üst kurmaca" bir anlayışın ürünü olan romanlarında felsefe, tarih, polisiye iç içedir.
- Eserlerindeki **olağanüstü olaylar ve fantastik unsurlar** ve her şeyin mümkün olduğu büyümlü atmosfer dikkat çekicidir.
- Romanlarının temel özelliği, **tarihsel-fantastik atmosfere**, çeşitli göndermeler ustaca yerleştirilmiş hatta gizlenmiş dinî, felsefi ve mitolojik özdür.
- 2009 yılında Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nün sahibi olmuştur.

Eserleri

Roman: Puslu Kıtalar Atlası, Suskunlar, Kitab-ül Hiyele, Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri, Amat, Yedinci Gün, Galiz Kahraman

Kitab-ül Hiyele adlı romanında, bir efsaneden yola çıkmıştır. Efsanede, gücünü uzun saçlarından alan Samson'un yerine, gücünü aklından ve aklının gittikçe uzayan gücünden alan insanın trajedisini fantastik bir serüvenle işlemiştir.

Amat adlı romanında yeryüzündeki bütün kötülükleri içinde taşıyan ve yok olmaya mahkûm bir gemi metaforu ile, iyi ile kötünün bitmeyen çekişmesini gözler önüne sermiştir.

Suskunlar adlı romanında Mevlevî kültürünün izleri görülmektedir.

Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri adlı eserinde insan ömrünün sınırlı olduğunu ve bu yüzden de hayatı güzelleştirip öne çıkaran yegâne duygunun sevgi olabileceğini işlemiştir.

SEVGİ SOYSAL (1936 - 1976)

- İlk hikâye denemesini 20 Kasım 1961 yılında *Ne Güzel Suçluyuz Biz Hepimiz* adıyla *Değişim* dergisinde yayımlar.
- İlk dönem eserlerinde bireyin ruhsal durumlarını işleyen sanatçı, gerçeküstücülük (sürrealizm) ve varoluşçuluk (egzistansiyalizm) akımlarından etkilenmiştir.
- Kadın-erkek ilişkilerini, kadın sorununu, ağırlıklı olarak da 1960 sonrasında yaşanan sosyal ve siyasal olayları ele almıştır.
- Otobiyografik öğeler içeren eserlerinde, yaşadığı ortamları, gözlemlerini, öfke ve sevinçlerini anlatmıştır.
- *Yürümek* adlı eseriyle 1970'te TRT Sanat Ödülleri Yarışması Başarı Ödülü'nü; *Yenişehir'de Bir Öğle Vakti* ile de 1974'te Orhan Kemal Roman Armağanı'nı almıştır.

Eserleri

- Roman:** Yürümek, Yenişehir'de Bir Öğle Vakti, Şafak, Hoş Geldin Ölüm (1980, ölümünden sonra)
- Hikâye:** Tutkulu Perçem, Tante Rosa, Barış Adlı Çocuk
- Anı:** Yıldırım Bölge Kadınlar Koşuşu
- Gazete Yazıları:** Bakmak

AYLA KUTLU (1938-...)

- Kitap tanıtım yazıları ile başladığı edebiyat hayatı romanlar ve hikâyelerle devam etmiştir.
- *Kaçış* adlı ilk romanı 1979'da, *Hüsnüyusuf Güzellemesi* adlı ilk hikâye kitabı da 1984'te yayımlanmıştır.
- Kadın sorunları dışında yalnızlık, yabancılaşma, aşk, yoksulluk gibi temaları da romanlarında işlemiştir.
- Eserlerinde modern anlatım olanaklarından yararlanan sanatçı, yalın ve akıcı bir dil kullanmıştır.
- 1990'lardan sonra çocuk kitapları da yazmış, birçok ödül almıştır.
- *Bir Göçmen Kuştı O* romanıyla 1986 yılında Madaralı Roman Ödülü'nü; *Mekruh Kadınlar Mezarlığı* eseriyle 1996'da Yunus Nadi Roman Armağanı'nı kazanmıştır.
- *Sen de Gitme Triyandafilis* adlı eseriyle de 1990 yılında Sait Faik Hikâye Ödülü'nü almıştır.

Eserleri

- Roman:** Bir Göçmen Kuştı O, Hoşça Kal Umud, Kadın Destanı, Is-lak Güneş, Cadı Ağacı, Kaçış, Tutsaklar (Ateş Üstünde Yürümek), Emir Bey'in Kızları, Asi... Asi, Yedinci Bayrak
- Hikâye:** Hüsnüyusuf Güzellemesi, Sen de Gitme Triyandafilis, Mekruh Kadınlar Mezarlığı, Zehir Zikkim Hikâyeler
- Anı:** Zaman da Eskir
- Çocuk kitabı:** Merhaba Sevgi, Yıldız Yavrusu, Başı Kuşlu Çocuk, Beceriksizler Sirkisi, Gezgin Kertenkele ile Kutup Ayısı, Çiçek Elli Robot, Küçük Mavi Tren, Kendini Köpek Sanan Ayakkabılar, Harika İkizler 1 / İkizlerin Sırrı, Harika İkizler 2 / Artık Çok Oldunuz, Harika İkizler 3 / Zavallı Mideler, Minik Sultan Sihirbaz, Minik Sultan ile Denizkızı, Minik Sultan Beceriksiz Palyaço
- Bir Göçmen Kuştı O* Adil Emir Bey'in yaşam öyküsü... Ayla Kutlu'nun kendi deyişiyle, "Küçük yaşta toprağından koparılan ve göçmen kuş olmaktan kurtulamayan" bir Osmanlı aydını olan Adil Emir Bey'in yaşamına ayna tutmuştur.

TOMRİS UYAR (1941 - 2003)

- Edebiyata çeviri ile başlayıp sonra öyküye yönelen sanatçının ilk hikâyesi *Kristin* 1965'te *Türk Dili* dergisinde yayımlanmış, sonra ilk hikâye kitabı *İpek ve Bakır*'i çıkarmıştır.
- Hüzün, ironi ve mizah öğelerini iç içe kullanarak gündelik yaşamların ağırlığı altında ezilen şehirli insanların öykülerini anlatmıştır.
- Evlilik ve aile konuları çevresinde gelişen ilk hikâyelerinde ağırlıklı olarak kadınların dünyasına eğilirken daha sonraları hikâye kişileri çeşitlenmiştir.
- 1983'te yayımladığı *Gece Gezen Kızlar* ile çağdaş masallara, metinler arası ilişkilere, soyutlamalara, çok katmanlı metinlere yönelmiştir.
- *Yürekta Bukağı* ve *Yaza Yolculuk* adlı hikâye kitaplarıyla sırasıyla 1980 ve 1987'de Sait Faik Hikâye Armağanı'nı almıştır.
- Turgut Uyar'la birlikte Lucretius'tan çevirdikleri *Evrenin Yapısı* Türk Dil Kurumu'nun 1975 yılı Çeviri Ödülü'ne layık görülmüştür.

Eserleri

- Hikâye:** İpek ve Bakır, Ödeşmeler ve Şahmeran Hikâyesi, Dizboyu Papatyalar, Yürekta Bukağı, Gecegezen Kızlar, Yaza Yolculuk, Yaz Düşleri / Düş Kışları, Rus Ruleti - Dön Geri Bak, Sekizinci Günah, Otuzların Kadını, Aramızdaki Şey, İki Yaka İki Uç, Güzel Yazı Defteri
- Günlük-deneme-notlar:** Gündökümü 75, "Sesler, Yüzler, Sokaklar", Günlerin Tortusu, Yazılı Günler, Sonsuz ve Öbürü, Şiirde Dün Yok mu: Turgut Uyar Üzerine
- İpek ve Bakır*'da küçük burjuva kökenli insanların, şehirli insanların yaşama biçimleri üzerine yoğunlaşmış; günlük yaşamın ağırlığı altında ezilen insanları anlatmıştır.
- Ödeşmeler ve Şahmeran Hikâyesi*'nde, sınıf atlama özlemi taşıyan bilinçli ya da bilinçsiz kitlelerle; yaşadıkları durumlar nedeniyle bir seçim yapmaya itilen, gelecekte kendi sınıfsal değerlerine sahip çıkacak ezilmişlerin çatışmalarını, birbirleriyle ödeşmelerini ele almıştır.

DEMİR ÖZLÜ (1935-...)

- Yazmaya şiirle başlamış, öykü ile devam etmiş; öykü, deneme, eleştiri ve çevirileri çeşitli dergilerde yayımlanmıştır.
- İlk dönem yapıtlarında varoluşçu bir dünya görüşünü benimsemiş, daha sonra toplumsal gerçekçi doğrultuda ürünler kaleme almıştır.
- Öykülerinde bireyin mutsuzluğunu, yalnızlığını, bunalımlarını, yabancılaşma duygusunu ve tedirginliklerini anlatmıştır.
- *Soluma* ile 1963 Türk Dil Kurumu Hikâye Ödülü'nü, *Stokholm Öyküleri* ile 1988 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Bir Yaz Mevsimi Romansı* ile 1990 Orhan Kemal Roman Ödülü'nü, *İthaka'ya Yolculuk* ile 1996 Dünya Kitap Dergisi Yılın Kitabı Ödülü'nü, ve 1998 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü, *Amerika 1954* ile 2004 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü almıştır.

